

Yayın No:2013-04

ARPA YETİŞTİRİCİLİĞİ

**BİTKİSEL ÜRETİM VE SAĞLIĞI ŞUBE
MÜDÜRLÜĞÜNCE HAZIRLANMIŞTIR.**

ERZURUM-2013

ARPA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Önemi

Serin iklim tahılları içerisinde arpa, dünyada ve Türkiye’de de ekiliş ve üretim yönünden buğdaydan sonra 2. sırayı alan tahıldır. Önceleri insan beslenmesinde kullanılan arpa, bugün çoğunlukla hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır. Hayvan sayısı bakımından önemli bir potansiyele sahip olan yöremizde çayır ve meralar uzun yıllar aşırı ve düzensiz otlatmalar sonucu verim potansiyellerini büyük oranda kaybetmişlerdir. Bölgede ekonomik bakımdan büyük bir potansiyele sahip olan hayvancılık sektörünün istenilen seviyeye getirilebilmesi için çayır ve meraların ıslahı ve yem bitkileri üretiminin yanında, yemlik arpa yetiştiriciliğinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Arpa, hayvan yemi olarak tüketilen tahıllar içerisinde ilk sıralarda yer almaktadır. Arpa tanesi, yaklaşık olarak %7.5-15 ham protein ve %75 oranında hazmolunabilir besin maddesi içermekte olup, çok iyi bir besin kaynağıdır. Önemli bir hayvan yemi olup, yem olarak değeri mısırın % 95’i kadardır. Yemlik arpalarda protein oranının fazla olması istenir. Kavuzun fazla olması besleyicilik değerini düşürür.

Toprak Hazırlığı

Arpa nadas sisteminde, arpa hasadını müteakip hiçbir toprak işlemesi yapılmadan, ekim sahası kışı geçirdikten sonra, erken ilkbaharda Mart ayının ikinci yarısından itibaren toprak uygun tava geldiğinde soklu

pullukla derin sürüm yapılır. Daha sonra sonbaharda diskharrow, tırmık ve tapan çekilerek tohum yatağı hazırlanır.

Tohumluk

Arpa tarımında bol ve kaliteli ürün alabilmek için yetiştirilecek çeşit ve ekilecek tohumun kalitesinin önemi çok büyüktür.

Tohumluk:

- Bölge şartlarına uyan, verim potansiyeli bilinen ve kaliteli bir çeşit olmalıdır,
- Sertifikalı olmalıdır,
- Sürme hızı ve gücü yüksek olmalıdır,
- Başka bitki tohumlarından temizlenmiş, karışksız olmalıdır,
- Hastalık (sürme ve rastık gibi) ve zararlılara (Zabrus sp. gibi) karşı tohumluklar usulüne uygun bir şekilde ilaçlanmalıdır.

Hangi Çeşit?

Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından uzun yıllar süren ıslah çalışmaları sonucu Doğu Anadolu Bölgesi şartlarına uyum sağlayan **Olgun** arpa çeşidi kışlık çeşit olarak tavsiye edilebilir. Bu çeşit orta erkenci ve mutlak kışlık bir çeşittir. Kışa dayanıklı tek tescilli arpa çeşididir.

Soğuğa ve kurağa dayanıklıdır, kardeşlenme özelliği iyi yatmaya karşı dayanıklıdır. Verimi dekara 250-300 kg civarındadır. Kıraç şartlar için tavsiye edilmektedir. Yazlık çeşit olarak ise Tokak 157/37, Karatay-97, Çetin-2000, Çatalhüyük-01,Çıldır-02,Kalaycı-97,İnce-04 çeşitlerinden biri tercih edilebilir.

Ekim

Ekim mibzerle yapılmalıdır. Ekim derinliği, çimlenme için yeter nemi ve havalanmayı sağlayacak düzeyde ayarlanmalıdır. Genellikle kışlıklarda ekim derinliği 4 - 6 cm, yazlık ekimlerde 3 - 4 cm olmalıdır. Kuru koşullarda 14-16 kg/da, sulu koşullarda ise 12-14 kg/da tohum kullanılır. Ekim kardeşlenmenin yüksek olduğu taban ve sulu arazilerde daha seyrek yapılabilir.

Gübreleme

Arpa gübreleme genelde buğday gibidir. Kuru koşullarda 5 - 6 kg/da N, 7 - 9 kg/da P2O5, sulu koşullarda ise 12 - 14 kg/da N, 10 - 12 kg/da P2O5, karşılığı azotlu ve fosforlu gübre uygulanmalıdır. Toprak tahlili yapılmamış ise Arpaya:

Kuru şartlarda:

Ekimle beraber 13 da/kg DAP, ilkbaharda kardeşlenme başlangıcında %33 lük A.Nitrat 11-12 da/kg veya

Ekimle beraber 12-14 da/kg TSP ve15-17da /kg %21 lik A.Sülfat, ilkbaharda kardeşlenme başlangıcında da %26 lük A.Nitrat 13-15 da/kg

Kuru şartlarda::

Ekimle beraber 30 da/kg DAP, ilkbaharda kardeşlenme başlangıcında %33 lük A.Nitrat 11-12 da/kg veya

Ekimle beraber 12-14 da/kg TSP ve15-17da /kg %21 lik A.Sülfat, ilkbaharda kardeşlenme

başlangıcında da %26 lük A.Nitrat 13-15 da/kg verilebilir.

Fosforlu gübrenin tamamı ekim esnasında mibzerle banta, azotlu gübrenin yarısı ekimde, yarısı da kardeşlenme başlangıcında toprak yüzüne serpilmek suretiyle verilmelidir. Arpada sulama yapılacaksa birinci su sapa kalkma ikinci su süt olumu devresinde olmak üzere iki su verilir. Tek su verilecek ise süt olum devresinde tatbik edilmelidir.

Hastalık ve Zararlılarla Mücadele

Arpa Kapalı Rastığı: Mantari bir hastalıktır. Buğday sürmesine benzer. Hasta bitkinin daneleri katı ve siyah rastık parçaları olur. Ekimden önce tohumlar civalı ilaçlarla ilaçlanmalıdır.

Arpa Açık Rastığı: Mantari bir hastalıktır. Hasta bitkinin başakları siyah bir toz kitlesi durumundadır. İlaçlı mücadelesi yoktur. Dayanıklı çeşitler ekilmeli ve ekim nöbeti uygulanmalıdır.

Yabancı Otlar: Buğdayda zararlı olan yabancı otlar, arpada da verim düşüklüğüne sebep olur. Yabancı otlarların 3 - 5 yapraklı olduğu devrede yabancı ot mücadelesi yapılmalıdır.

Hasat ve Depolama

Arpada hasadı geciktirmek hem verimi arttırır, hem de su oranının düşmesini sağlar. İyiye kurumadan hasat edilmiş arpa ürününde

kavuzlar kolayca renk atar, kalite düşer. Hasat tırpan veya orakla yapılıyorsa, kırılmasını önlemek için, hasada sabahın erken saatlerinde çiğli havada girilmelidir.

En iyi hasat biçerdöverle yapılanıdır. Bu taktirde tam olumu fazla geciktirmemelidir.

Arpanın depolanmasında kullanılacak ambar; nem almayan, kuru, havadar ve aydınlık bir yer olmalıdır. Depoya getirilen arpanın su oranının % 13'ün altında olması gerekmektedir. Depolanacak mahsulün sıcaklığı 15 °C nin altında olmalıdır. Bu sıcaklığın altında ambar zararlılarının faaliyeti azalır. Kızıışmaya neden olmaması için ambara konulacak arpa içerisinde yabancı tohum bulunmamalıdır.

GENİŞ BİLGİ İÇİN

İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve İlçe Müdürlüklerine Başvurunuz,

Atalar Mah. Ömer Nasuhi Bilmen Cad. No:11
Tel:0(442) 2352270-71 **Fax:**0(442) 2351054
Elk. Ağ: www.erkurum-tarim.gov.tr